Spolek přátel
Hamzova parku
a arboreta
LUŽE-KOŠUMBERK

Výroční zpráva Spolku přátel Hamzova parku a arboreta za rok 2021

1. Obecné informace o organizaci

Název: Spolek přátel Hamzova parku a arboreta
Sídlo: Košumberk 80, 538 54 Luže
IČ: 26627141
Právní forma: spolek, *zapsaný ve spolkovém rejstříku u KS v Hradci Králové, oddíl L, vložka 4940*

Činností Spolku se chceme připojit a rozvíjet letitou tradici akcí pořádaných v Hamzově léčebně. Jedním z našich cílů je otevřít prostředí léčebny a jejího arboreta lužským občanům, a zvýšit tak jejich zájem o dění v HL. Účelem je zajistit další akce, které jsou v souladu s cíli a posláním Spolku určené nejen pacientům HL, ale také občanům města Luže. Organizujeme tak akce, které jsou určeny širokému spektru všech věkových skupin, včetně volnočasových aktivit pro hendikepované.

Spolek přátel Hamzova parku a arboreta LUŽE-KOŠUMBERK

Vážení přátelé,
předkládáme Vám výroční zprávu Spolku přátel Hamzova parku a arboreta za rok 2021.

Spolek přátel Hamzova parku a arboreta již řadu let pomáhá Hamzově léčebně ve zkvalitňování léčebné péče, zejména napomáhat pacientům léčebny, dětem i dospělým, k hodnotnému využívání volného času a po jejich vyléčení k začleňování do společnosti.

Cílem spolku je

1. navázat na významné humanitní dílo zakladatele léčebny MUDr. Františka Hamzy. Cílem sdružení je pomáhat léčebně ve zkvalitňování léčebné péče, zejména napomáhat pacientům léčebny, dětem i dospělým při léčbě v, i po jejich vyléčení, k začleňování do společnosti,

2. trvalé zvyšování a využívání přírodních hodnot Hamzova parku a arboreta v Luži-Košumberku, a to především k terapii ovzduším, k aktivizačním programům v rámci léčebného procesu, jako volnočasovým aktivitám a k zájmové ergoterapii, pro výuku a poznání i výzkum,

3. ochrana rostlin i živočichů v místě jejich přirozeného výskytu

Hamzův park a arboretum LUŽE-KOŠUMBERK

ČLEN UNIE BOTANICKÝCH ZAHRAD ČESKÉ REPUBLIKY

Cílová skupina

Všechny věkové kategorie pacientů HL, občanů města Luže, základních a středních škol a návštěvníků Hamzova parku a arboreta.

Poslání Spolku přátel Hamzova parku a arboreta

Poslání spolku směřuje k naplnění cílů popsaných v čl. II. Spolkových stanov, které jsou společným zájmem jeho členů. Tyto cíle jsou naplňovány zejména prostřednictvím:

- vzdělávání a osvěty
- trvalým rozšiřováním možností efektivního využívání parku a,
- podáváním iniciativních návrhů vedení léčebny na realizaci projektů a akcí směřujících ke zvyšování efektivního využívání Hamzova parku a arboreta,
- praktické spolupráce s jinými subjekty na národní i mezinárodní úrovni,
- pořádáním seminářů, přednášek a konferencí pro pacienty i veřejnost, zaměřených k naplnění cílů popsaných v čl. II. stanov,
- organizováním kampaní, pořádání benefičních akcí a informování veřejnosti o aktivitách spolku, vydávání a distribuce publikací, brožur, letáků a dalších materiálů,
- poskytováním poradenské a konzultační činnosti v oblastech spadajících do obsahu činnosti spolku, účast na konzultačních a rozhodovacích procesech týkajících se otázek Hamzova parku a arboreta,
- zapojením členů spolku i nečlenů k plnění úkolů a cílů spolku, organizováním dobrovolných okrašlovacích akcí a svépomocných a podpůrných aktivit,
- získáváním finančních zdrojů na výše uvedené aktivity.
- účastí ve správních i jiných řízeních, ve kterých se jedná o parku a arboretu.

Spolek přátel
Hamzova parku
a arboreta
LUŽE-KOŠUMBERK

Realizace dotací Pardubického kraje

PARDUBICKÝ KRAJ

Spolek přátel Hamzova parku a arboreta LUŽE-KOŠUMBERK

Dotace Pardubického kraje

Vzdělávání, výchova a osvěta v oblasti životního prostředí v Pardubickém kraji pro rok 2021

Z rozpočtových prostředků Pardubického kraje nám byla poskytnuta účelová neinvestiční dotace ve výši 20 000 Kč na realizaci projektu č.48 **„Zahradnictví skřítka Salátka - 1. etapa" OŽPZ/21/72464**

„Zahradnictví skřítka Salátka - 1. etapa"

Charakteristika projektu: Další aktivita, kterou je vhodně zvolená zahradní terapie se stala vítanou a zajímavou činností pro všechny věkové skupiny pacientů. Navíc je pro ně i dobrým rozšířením ergoterapie, psychoterapie a pohybových aktivit. Soutěž **„Co rostlina potřebuje k růstu"** je nová interaktivní soutěž v rámci projektu Příroda na dosah a od prosince bude s ohledem na epidemiologickou situaci probíhat i online. Náročnost témat je rozlišena dle věku a do aktivit se zapojily nejen děti z mateřských a základních škol, ale i dospělí pacienti a veřejnost.
Průvodcem v této oblasti je skřítek Salátek, který hravou a poučnou formou přibližuje dětem i dospělým pěstování rostlin a péči o ně. Další aktivitou jsou tři mobilní záhony, které umožňují pohodlné pěstování a v současné době i zazimování užitkových bylin.

Pacienti i děti v rámci plánovaných aktivit vysévají rostlinky, o které starají a pozorují jak rostou, o svých pozorování si vedou záznam v Záznamníku badatele.

Část bylin se vysadí také v arboretu do vyvýšených záhonů nebo v koutku užitkových rostlin. V rámci zahradní terapie pěstujeme také rostliny pro podporu výzvy města Luže pro Krásnější Moravu poničenou tornádem, které místní sbor hasičů předá na Moravu na jaře 2022.

Období realizace projektu: 1. 6. 2021 - 31. 10. 2021.

PARDUBICKÝ KRAJ

Spolek přátel Hamzova parku a arboreta LUŽE-KOŠUMBERK

Dotace Pardubického kraje

Zahradnictví skřítka Salátka

Období realizace projektu: 1. 6. 2021 - 31. 10. 2021

PARDUBICKÝ KRAJ

Zahradnictví skřítka Salátka – vertikální záhony

Spolek přátel
Hamzova parku
a arboreta
LUŽE-KOŠUMBERK

Zahradnictví skřítka Salátka

Spolek přátel
Hamzova parku
a arboreta
LUŽE-KOŠUMBERK

Zahradnictví skřítka Salátka

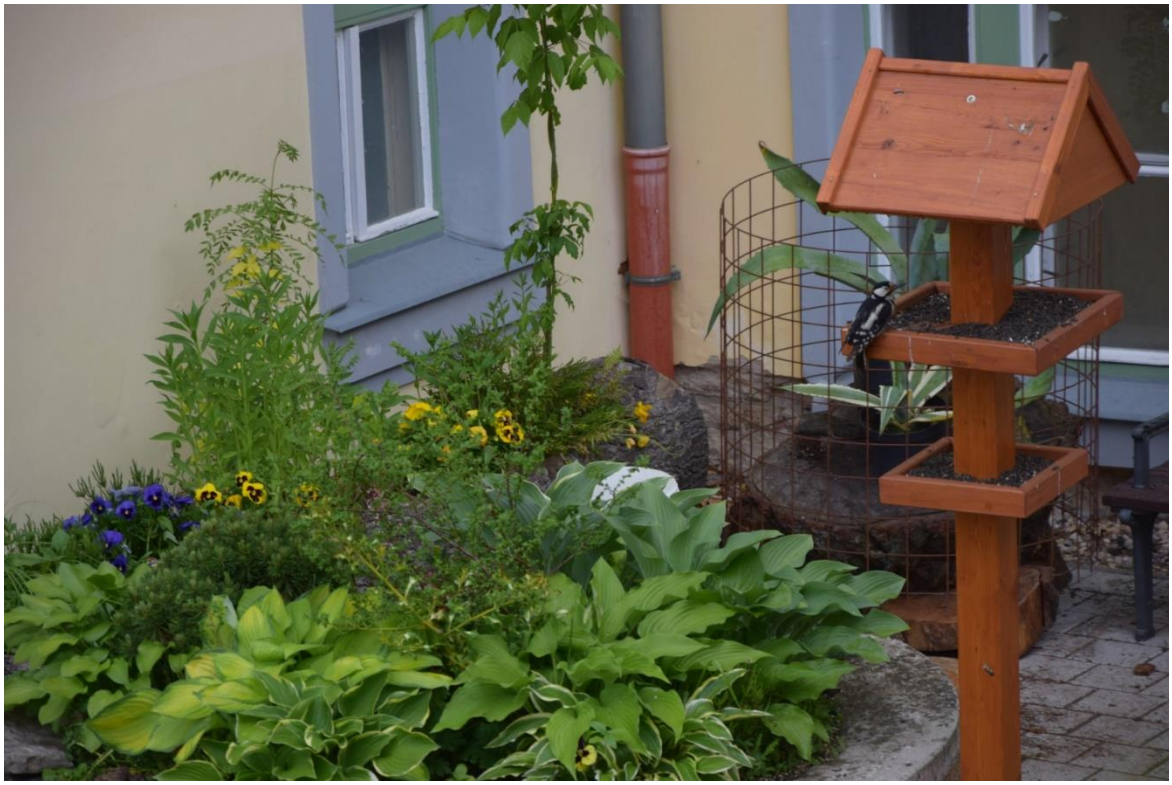

Spolek přátel
Hamzova parku
a arboreta
LUŽE-KOŠUMBERK

Zahradnictví skřítka Salátka

Spolek přátel
Hamzova parku
a arboreta
LUŽE-KOŠUMBERK

Zahradnictví skřítka Salátka

Spolek přátel
Hamzova parku
a arboreta
LUŽE-KOŠUMBERK

Zahradnictví skřítka Salátka

Spolek přátel
Hamzova parku
a arboreta
LUŽE-KOŠUMBERK

Zahradnictví skřítka Salátka

Spolek přátel
Hamzova parku
a arboreta
LUŽE-KOŠUMBERK

Zahradnictví skřítka Salátka

Spolek přátel
Hamzova parku
a arboreta
LUŽE-KOŠUMBERK

Zahradnictví skřítka Salátka

Spolek přátel Hamzova parku a arboreta LUŽE-KOŠUMBERK

Co potřebují rostliny k růstu?

Venkovní učebna přírodopisu
Příroda na dosah – soutěžní list č. 1

Co potřebují rostliny k růstu?

PARDUBICKÝ KRAJ

zde oddělte

Spolek přátel Hamzova parku a arboreta LUŽE-KOŠUMBERK

Příroda na dosah – soutěžní list č. 1

Doplňte Váš tip

Doplňte CO_2 (oxid uhličitý) a H_2O (voda) podle barvy pole do prázdných mráčků a do dolní části přední strany tohoto listu napište o jaký důležitý proces růstu rostlin při které vznikají zásobní látky pro růst rostlin a kyslík se jedná.

Název výsledného procesu doplňte do okénka v dolní části listu na předchozí straně. Po vyplnění obou dolních částí list oddělte a vhoďte, prosím, do schránky ve spojovací chodbě pavilonů FAB ke slosování o ceny, které se uskuteční v prosinci 2021. Děkujeme.

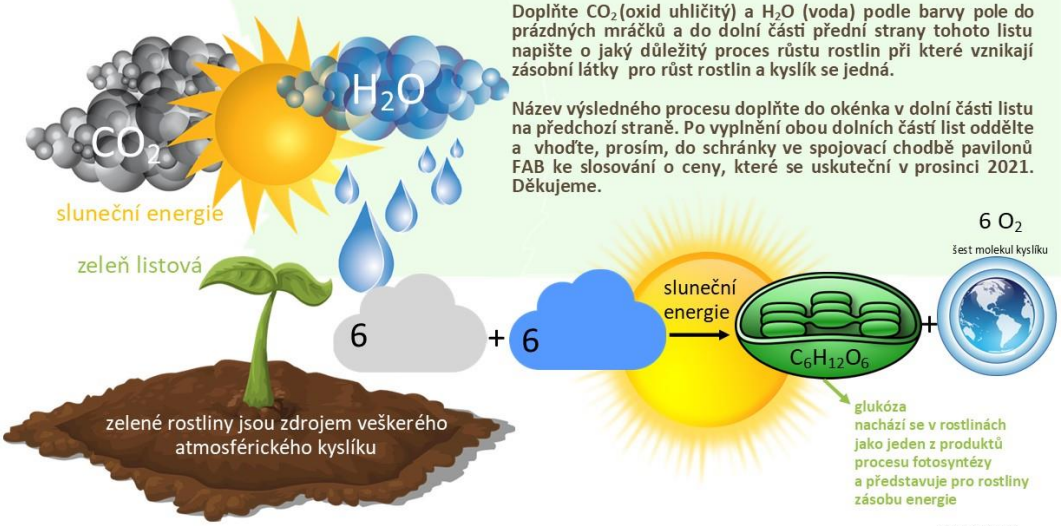

©zavrelova_2020

List byl vytvořen pro podporu zájmového vzdělávání. Děkujeme, že jste se zapojil/a do zkoumání přírody. Vyplněný list si ponechte jako vzpomínku nebo inspiraci pro další zkoumání přírody. Při předložení tří různých vyplněných listů, získáte dárek z arboreta.

Jméno a příjmení _____ rok narození: _____

Adresa:

NEPŘEHLÉDNĚTE - Aby mohl být lístek zařazen do slosování, projevte, prosíme, svůj souhlas se zpracováním Vašich osobních údajů, použitých pouze v rámci této soutěže.

ANO ☐ NE ☐ podpis _____

Spolek přátel
Hamzova parku
a arboreta
LUŽE-KOŠUMBERK

Co potřebují rostliny k růstu?

Spolek přátel Hamzova parku a arboreta LUŽE-KOŠUMBERK

Co potřebují rostliny k růstu?

VENKOVNÍ UČEBNA PŘÍRODOPISU

součást naučné stezky

Co potřebují rostliny k růstu?

Co jim škodí?

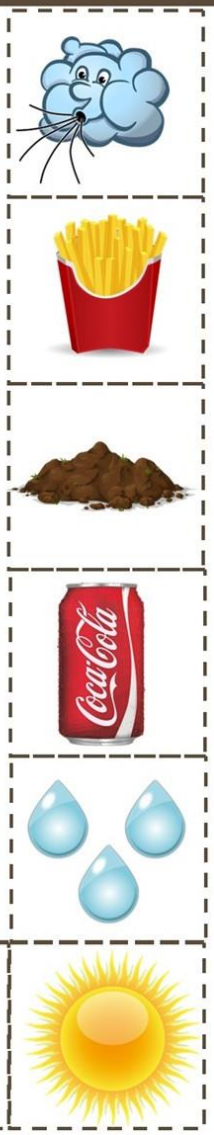

Kartičky vystřihněte a doplňte do příslušných políček.

List byl vytvořen pro podporu zájmového vzdělávání. Děkujeme, že jste se zapojil/a do zkoumání přírody. Vyplněný list si ponechte jako vzpomínku nebo inspiraci pro další zkoumání přírody. Při předložení tří různých vyplněných listů, získáte dárek z arboreta.

www.hamzova-lecebna.cz

Hamzův park a arboretum LUŽE-KOŠUMBERK

Člen UNIE Botanických zahrad České republiky

Spolek přátel
Hamzova parku
a arboreta
LUŽE-KOŠUMBERK

Co potřebují rostliny k růstu?

Spolek přátel
Hamzova parku
a arboreta
LUŽE-KOŠUMBERK

Co potřebují rostliny k růstu?

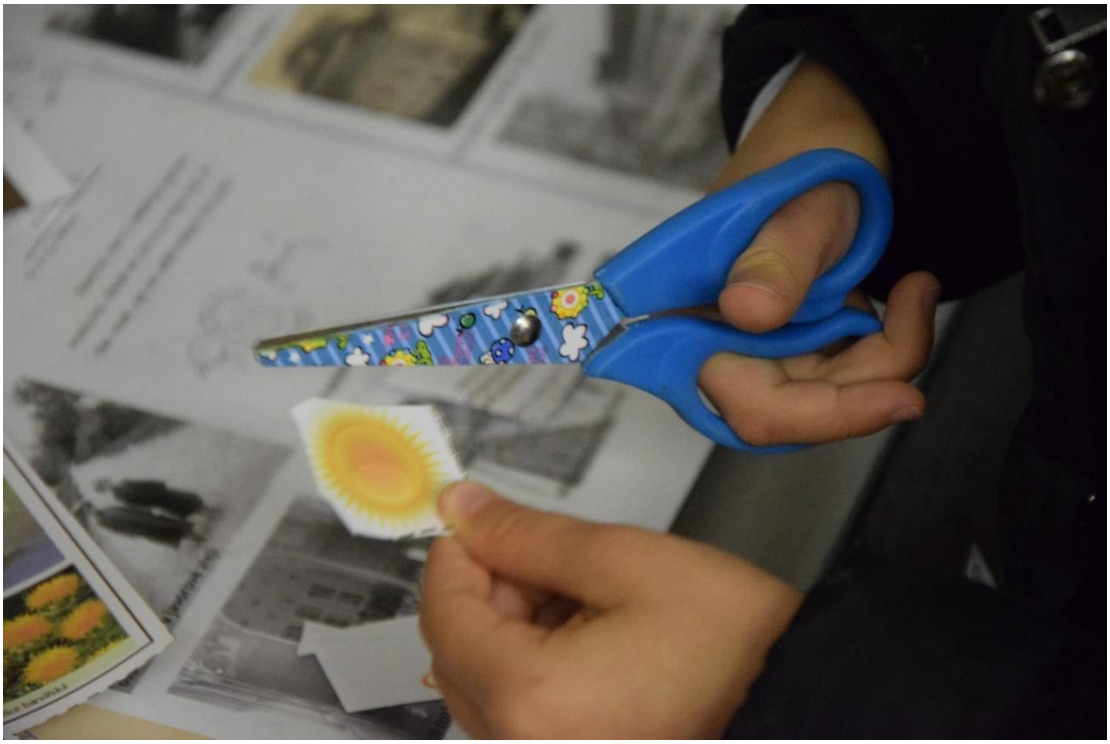

Spolek přátel Hamzova parku a arboreta LUŽE-KOŠUMBERK

Co potřebují rostliny k růstu?

Využití užitkových rostlin ve výuce předškolních pacientů HL

Spolek přátel
Hamzova parku
a arboreta
LUŽE-KOŠUMBERK

Co potřebují rostliny k růstu?

Spolek přátel Hamzova parku a arboreta LUŽE-KOŠUMBERK

Vzdělávací program Rostliny a hmyz

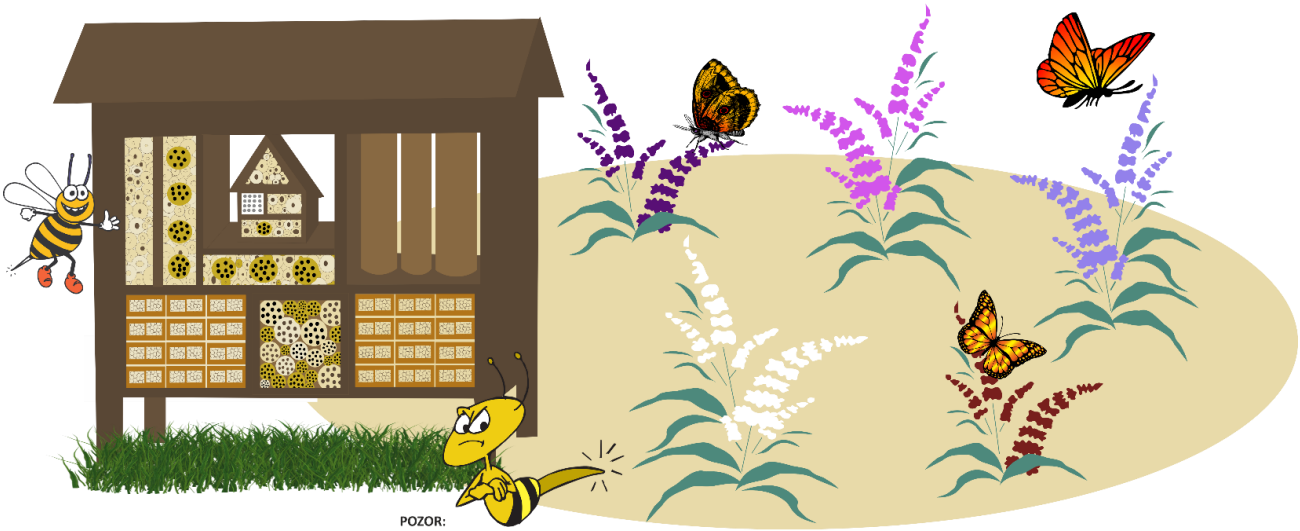

POZOR:
Někteří z živočichů,
kteří se usadí v našem hmyzím hotelu,
jsou chráněni či ohroženi.

Vydejte se po vyznačené trase a vyluštěte přesmyčky názvů dřevin šesti světadílů, které najdete v lokalitě vyznačené číslem v mapě, Do políčka na přední straně tohoto listu napište rodové a druhové jméno rostliny, doplňte světadíl, odkud rostlina pochází. Vyberte jednu vyluštěnou přesmyčku a doplňte ji do okénka v dolní části listu předchozí strany. Po vyplnění obou dolních částí list oddělte a vhoďte, prosím, do schránky ve spojovací chodbě pavilonů FAB ke slosování o ceny, které se uskuteční v prosinci 2021. Děkujeme.

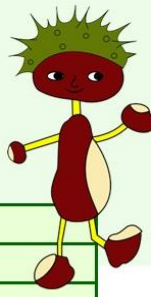

	přesmyčka	rodové jméno	druhové jméno	světadíl
1-	BUKPA			
2-	NÍSAZAK			
3-	TANPLA			
4-	KUBNÍLES			
5-	CEVOROBO			
6-	MULEKO			
7-	SEMETAJEKVO			
8-	NÍKLILIVO			
9-	BRHA			
10-	TENZIEHOR			

List byl vytvořen pro podporu zájmového vzdělávání. Děkujeme, že jste se zapojil/a do zkoumání přírody. Vyplněný list si ponechte jako vzpomínku nebo inspiraci pro další zkoumání přírody. Při předložení tří různých vyplněných listů, získáte dárek z arboreta.

Jméno a příjmení _____ rok narození: _____

Adresa:

NEPŘEHLÉDNĚTE - Aby mohl být lístek zařazen do slosování, projevte, prosíme, svůj souhlas se zpracováním Vašich osobních údajů, použitých pouze v rámci této soutěže.

ANO ☐ NE ☐ podpis _____

Spolek přátel Hamzova parku a arboreta LUŽE-KOŠUMBERK

Co potřebují rostliny k růstu?

Spolek přátel
Hamzova parku
a arboreta
LUŽE-KOŠUMBERK

Co potřebují rostliny k růstu?

Spolek přátel
Hamzova parku
a arboreta
LUŽE-KOŠUMBERK

Co potřebují rostliny k růstu?

Spolek přátel Hamzova parku a arboreta LUŽE-KOŠUMBERK

Vzdělávací program Strom místo k životu

Spolek přátel
Hamzova parku
a arboreta
LUŽE-KOŠUMBERK

Využití přírodnin pro volnočasové aktivity

Spolek přátel
Hamzova parku
a arboreta
LUŽE-KOŠUMBERK

Stavba zastávky Naučné stezky – skleník

Spolek přátel Hamzova parku a arboreta LUŽE-KOŠUMBERK

Zastávka Naučné stezky – skleník

Využití skleníku pro vzdělávací program Barvy podzimu

Spolek přátel
Hamzova parku
a arboreta
LUŽE-KOŠUMBERK

Zastávka Naučné stezky – skleník

Spolek přátel Hamzova parku a arboreta LUŽE-KOŠUMBERK

Co potřebují rostliny k růstu

Svět zelených rostlin

Hamzův park a arboretum LUŽE-KOŠUMBERK · ČLEN UNIE · PARDUBICKÝ KRAJ

Život na naší planetě, tak jak ho dnes známe, by byl sotva možný nebýt existence zelených rostlin. Jsou to právě zelené rostliny, které tvoří ohromnou základnu velké pyramidy, na jehož vrcholu jak se domníváme stojí člověk, nejnáročnější organismus.

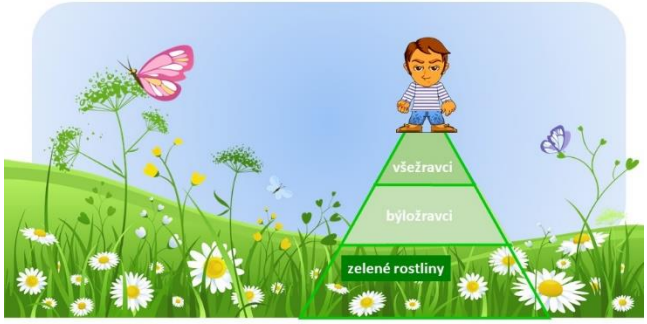

Hamzův park a arboretum LUŽE-KOŠUMBERK · ČLEN UNIE · PARDUBICKÝ KRAJ

Sinice a řasy jsou nejjednodušší autotrofní organismy a kladou se na začátek rostlinného systému a považují se za vývojové centrum

Jednobuněčné ŘASY

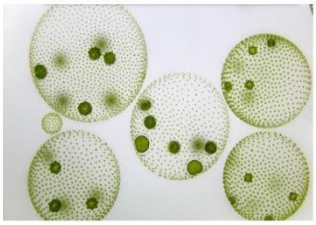

SINICE

Sinice a řasy jsou nejjednodušší autotrofní organismy, kladou se na začátek rostlinného systému a považují se za vývojové centrum, z něhož se vyvinuly rostliny a snad i část živočichů.
Jejich tělo je nerozlišené, tvoří jej tzv. stélka. Mohou mít „tělo" jedno i více buněčné, trubicovité, větvené atd. – ale stále nemají rozlišené orgány jen různé tvary, tedy stélky.

Hamzův park a arboretum LUŽE-KOŠUMBERK · ČLEN UNIE · PARDUBICKÝ KRAJ

Vznik cévnatých rostlin

1. Vznik cévnatých rostlin je spojen s přechodem rostlin na souš před cca 400 milióny let
2. Evoluce cévnatých rostlin je na začátku spojena s přizpůsobováním se souši
1. Cévnaté rostliny zahrnují kapraďorosty a semenné rostliny
2. Plavuně – byly jednou z dominantních složek prvohorní flóry

Hamzův park a arboretum LUŽE-KOŠUMBERK · ČLEN UNIE · PARDUBICKÝ KRAJ

Přesličky, plavuně i kapradiny jsou vícebuněčné cévnaté rostliny, které mají rozlišené orgány – „kořínek", stonky a listy, rozmnožovací orgány

Nejstarší suchozemské rostliny:

PŘESLIČKY **PLAVUNĚ** **KAPRADINY**

Hamzův park a arboretum LUŽE-KOŠUMBERK · ČLEN UNIE · PARDUBICKÝ KRAJ

Mnohobuněčné zelené rostliny, přizpůsobené životu na souši

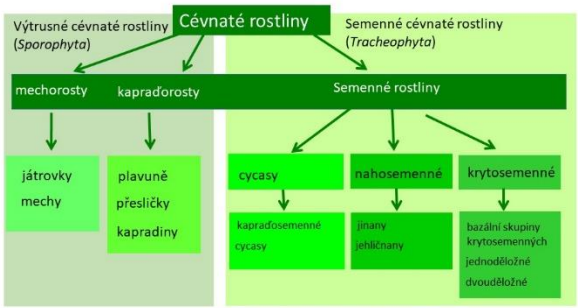

Hamzův park a arboretum LUŽE-KOŠUMBERK · ČLEN UNIE · PARDUBICKÝ KRAJ

Spolek přátel Hamzova parku a arboreta LUŽE-KOŠUMBERK

Co potřebují rostliny k růstu

Části rostliny

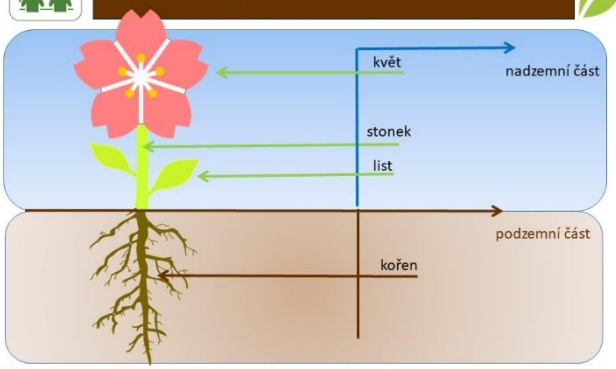

Co potřebují rostliny k růstu

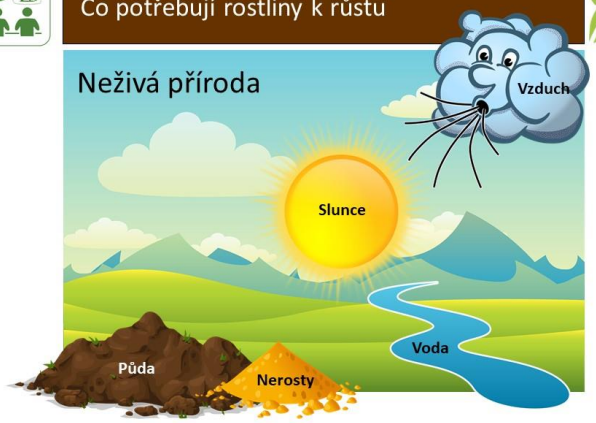

FOTOSYNTÉZA

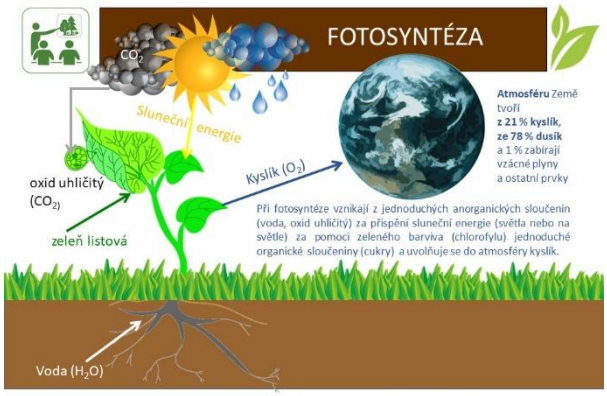

Rostliny v zahradnické praxi –klíčení semen

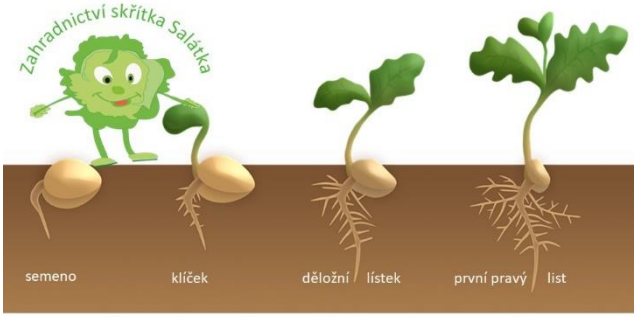

Co ovlivňuje klíčení (a růst) rostlin

Základní potřeby rostlin k růstu:

Vnější faktory

1. Světlo
2. Voda
3. Oxid uhličitý
4. Teplota
5. Vlhkost vzduchu
6. Minerální živiny

Vnitřní faktory:

1. Rostlinné hormony (fytohormony)
   Mají klíčové postavení v regulaci životních pochodů rostlin. Již v nepatrných koncentracích ovlivňují různé procesy růstu a vývoje rostlinného organismu.

Výsev dřezovce trnitého

Rod *Gleditsia* byl pojmenován na počest Johana Gottlieba Gleditsche (1714–1786), ředitele botanické zahrady v Berlíně, profesora botaniky a osobního přítele zakladatele moderní vědecké nomenklatury a systematiky Karla Linného.

Dřezovec trojtrnný je opadavý listnatý strom se zpeřenými listy s mnoha (i 20) jařmy lístků. Květy vyrůstají v hroznech, plod je lusk někdy i třicet cm dlouhý, plochý, zkroucený podél podélné osy nebo srpovitě. Jsou na něm nápadné, silné, často rozvětvené trny, vyrůstající i z kmene; odrůda 'Inermis' je netrnitá.

Původ: Severní Amerika

Hamzův park a arboretum LUŽE-KOŠUMBERK · ČLEN UNIE · PARDUBICKÝ KRAJ

Spolek přátel Hamzova parku a arboreta LUŽE-KOŠUMBERK

Co potřebují rostliny k růstu

Badatelský záznamník

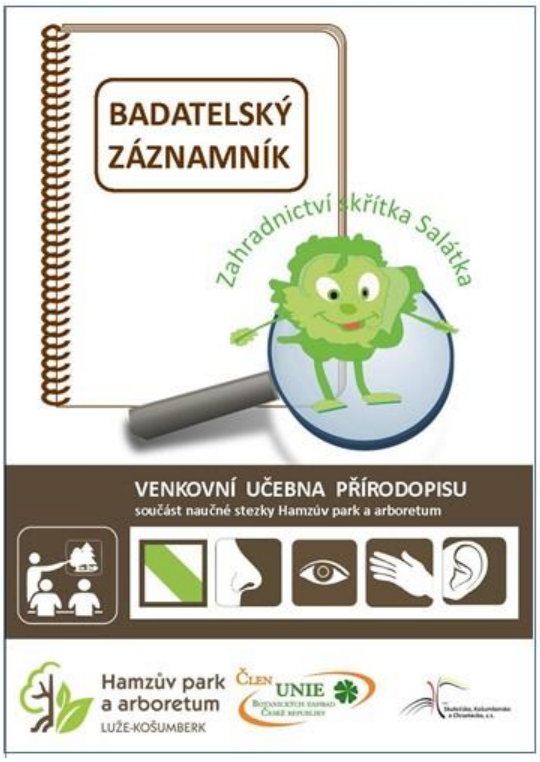

Sledování růstu rostlin			
Jméno badatele			
	Rodové jméno	Druhové jméno	Latinský název
Název rostliny			
Čeleď:			
Původ:			
Datum výsevu:			
Pozorování			
Datum	Teplota	Výška klíčku/ rostlinky	Nákres
Listopad			
Prosinec			

Hamzův park a arboretum LUŽE-KOŠUMBERK ČLEN UNIE PARDUBICKÝ KRAJ

Spolek přátel Hamzova parku a arboreta LUŽE-KOŠUMBERK

Co potřebují rostliny k růstu

Spolek přátel
Hamzova parku
a arboreta
LUŽE-KOŠUMBERK

Co potřebují rostliny k růstu

Spolek přátel
Hamzova parku
a arboreta
LUŽE-KOŠUMBERK

Zahradnictví skřítka Salátka

Hamzův park
a arboretum
LUŽE-KOŠUMBERK

ČLEN UNIE Botanických zahrad České republiky

Základní potřeby rostlin

Rostliny mají stejně jako lidé několik základních potřeb, které musí být naplněny, aby rostlina přežila a mohla se optimálně vyvíjet. Tyto podmínky zahrnují adekvátní přísun vody, světla, živin, oxidu uhličitého a také mají své nároky na teplotu a vlhkost. Při pěstování rostlin je třeba hledět, aby všechny tyto požadavky byly adekvátně naplněny.

Světlo

Světlo je pro vývoj rostliny nezbytně důležité. Požadavky na světlo se u rostlin značně liší a také je důležité si uvědomit, že jiné požadavky na světlo má rostlina v počátcích růstu a jiné ve fázi

kvetení. Obecně by se dalo říci, že rostlina před dosažením fáze kvetení požaduje až 18 hodin světla denně a pro kvetoucí rostliny se požadavky snižují na 12 hodin. Rostliny jsou na světlo velmi citlivé (intenzitu, dobu trvání), protože podle něj poznávají, jaké je roční období a tak se postupně začínají připravovat na jeho nástup.

Voda

Požadavky na vodu určuje druh rostliny, doba denního svitu a věku rostliny. Pokud nemá rostlina dostatek vody, může uvadnout v důsledku poklesu hydrostatického tlaku, který zajišťuje pevnost rostliny. Jinými slovy, jakmile nemá rostlina dostatek vody, jednotlivé buňky ztrácí objem, uvadne a uhyne.

Oxid uhličitý

Rostliny k růstu využívají i atmosférické plyny. Jejich nedostatek může mít neblahé až kritické účinky na zdraví a vývoj rostlin. Nejdůležitějším plynem z této skupiny je pro rostliny oxid uhličitý (CO_2) a společně s vodou a světlem je nezbytné důležitý pro průběh fotosyntézy.

Teplota

Jestliže pěstujete rostliny ve vnitřních prostorách, pak je nezbytně nutné teplotu pravidelně kontrolovat a upravovat. Jak bylo již zmíněno, nezbytnými složkami pro fotosyntézu jsou voda, světlo a oxid uhličitý. Průběh tohoto jevu však výrazně ovlivňuje také teplota. Rostlina využívá světlo jako zdroj

energie k přeměně vody a oxidu uhličitého na kyslík a glukózu, které rostlina nutně potřebuje k růstu. Jakmile začne pokulhávat teplota, fotosyntéza nemůže probíhat správně a na rostlině lze pozorovat celou řadu negativních dopadů.

Vlhkost vzduchu

V rámci pěstování ve vnitřních prostorách je často právě vlhkost vzduchu opomíjeným parametrem. V počátcích růstu a rostlina zpravidla vyžaduje vyšší vlhkost vzduchu. Přijatá vláha následně rostlinu zabezpečuje až do vývoje kořenového systému. Během fáze růstu a kvetení je doporučeno vlhkost snížit v rámci prevence proti plísním nebo jiným maligním houbám.

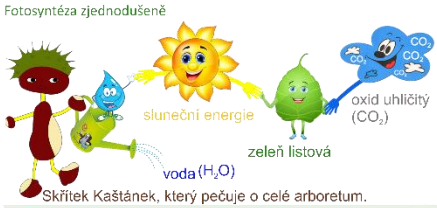

Skřítek Kaštánek, který pečuje o celé arboretum.

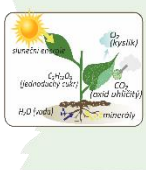

Organismy jsou v podstatě dvojí: autotrofní a heterotrofní. V autotrofních organismech probíhá fotosyntéza. Velmi zjednodušeně řečeno, jsou to jakési „samoživitelky". Pro autotrofi platí zjednodušení „Že, nebo budeš sežrán".

Autotrofní organismy, tedy především zelené rostliny, jsou producenty živé hmoty z anorganických látek a na jejich činnosti je závislá existence celé biosféry. Odhaduje se, že fotosyntetickými procesy se ročně na naší planetě vytvoří devět miliard tun organických látek. Zelené rostliny, resp. fotosyntéza, jsou také zdrojem velkého atmosférického kyslíku. Připomeňte si známou rovnici:

$$6\ CO_2 + 6\ H_2O + \text{světelná energie} = C_6H_{12}O_6 + 6\ O_2$$

Vyjádřeno slovně: Ze šesti molekul oxidu uhličitého (CO_2) a šesti molekul vody (H_2O) (anorganické látky) při dodané světelné energii vznikne molekula cukru (organické látky) a šest molekul kyslíku. Pravda, ještě jeden důležitý faktor nutno znovu připomenout: zeleň listovou, chlorofyl, který je obsažený v buněčných chloroplastech. **Bez toho by to nešlo!**

Tři předpoklady úspěšného pěstování rostlin ze semínek

Možná se Vám stalo, že jste vyseli semínka, ale vzešlo z nich jen několik rostlin nebo žádná. Někdy za to může špatná klíčivost osiva. Jindy chybný postup zahradníka. Existují tři zásadní faktory ovlivňující klíčení semen, které má zahradník Salátek pod kontrolou. Jsou to vláha, teplota a hloubka výsevu.

VLÁHA

Semínka se probouzejí k životu ve vlhku. Proto čerstvě oseté záhony, truhlíky či kelímky zalíváme. Semínka potřebují více vláhy k tomu, aby začala klíčit, než potřebují s vzrůstem ke svému dalšímu růstu. Namočená semena vyklíčí rychleji. Máčení trvá přibližně jeden až dva dny. Semena by měla být celou dobu zcela ponořená pod vodou. Jde o to, aby nasála vodu a nastartovala se u nich klíčení. Vysev do země bychom je alespoň dříve, než klíček prorazí obalem semínka.

TEPLOTA

má zásadní vliv na klíčení semen. Je důležitým faktorem obzvlášť při předpěstování sazeniček. Optimální teplota pro klíčení semen většiny zelenin nových druhů se pohybuje v rozmezí 20 – 30 °C. Zejména semena teplomilných rostlin potřebují k vyklíčení vyšší teplotu. Semínka rajčat, paprik, lilků či okurek nemusí v únoru či březnu v chladném skleníku stepi otou pod 10 °C vůbec vyklíčit. Potřebují pěkně vyhřáté místečko. Pokud nemáte ve skleníku alespoň 15°C, je lepší předpěstovat sazeničky těchto teplomilných rostlin doma. Ideálním místem je topení pod oknem orientovaným na jih. Zde budou mít semínka dostatek tepla pro rychlé vyklíčení a mladé rostlinky dostatek světla nezbytného pro fotosyntézu. Na druhou stranu nutno podotknout, že některým semenům může teplota nad 25°C uškodit. Například semena salátu dosahují maximální klíčivosti (99%) při teplotě 25°C, kdy klíčí během pouhých dvou dnů. Ovšem nad touto hranicí klíčivost strmě klesá a již při 30°C dosahuje pouhých 12%! Semena salátu mají nicméně výhodu, že klíčí i při teplotě pod 5°C. Jen jim to trvá opár týdnů déle.

HLOUBKA VÝSEVU

Semínka, aby vyklíčila, je třeba set do správné hloubky. Příliš hluboké setí semen je nejčastější příčinou jejich nekvalitního vzhůvení. Obecné pravidlo říká, že semínka bychom měli set do hloubky, která je čtyřnásobkem jejich velikosti. Některá semena klíčí na světle, nezasypáváme je tedy vůbec. Velké setí žlutí výsev zvanlednjem k vyschnutí. Stačí den dva bez zálivky, aby povrch půdy s klíčícími semeny zcela vyschl.

ZÁLIVKA

Zálivková dávka – zalivka by měl a pomocí především pěstovaným rostlinám. Proto musí být dávka vody v takovém množství, aby prosákla až ke kořenům. Každodenní zálivka malým množstvím vody vede jen k provlhčení povrchové vrstvy půdy a podporuje klíčení plevelů. Své opodstatnění má jen při zálivce čerstvých výsevů na výsevných záhonech, nebo při pěstování rostlin v parníčcích a sklenících. Jinak je považována za plýtvání, neboť tento způsob zálivky vede až k 50% ztráte vody zbytečným vypařením.

Intenzita zálivky

Velké množství vody při intenzivní zálivce se do půdy vsakuje pomalu dlouho. Na písčitých a dobře propustných půdách nebývá problém, ale na jílcích a hlinitých nebo dokonce jílovitých půdách bez nakypřeného povrchu či mulčování stačí voda prosáknout jen do hloubky kolem 1 cm za hodinu, a tomu by měla odpovídat intenzita zálivky.

Interval zálivky

Pokud je zalévá vody dostatečná k zásobení půdního profilu do hloubky kořenů, může být interval zálivky i při chladnějším a suchém počasí klidně až týden a u trvalých porostů i déle. Interval je vždy kratší při menších dávkách zálivky používaný pro mělčejí kořenic porosty.

Podrobnější návody na pěstování vybraných druhů bylin, keřů a stromů lze po vyplnění aktuálních soutěžních kvízů získat přímo u skřítka Salátka v jeho zahradnictví.

Vytvořeno za podpory
Pardubický kraj

Naučná stezka Hamzův park a arboretum
Za dřevinami šesti světadílů

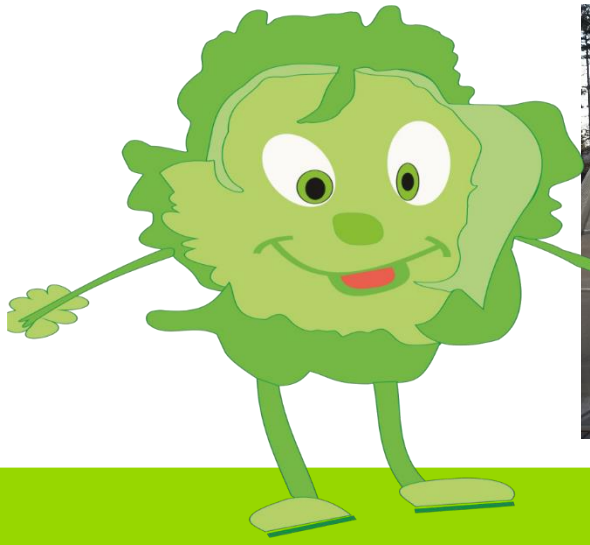

Spolek přátel
Hamzova parku
a arboreta
LUŽE-KOŠUMBERK

Zastávka Naučné stezky – skleník

Spolek přátel Hamzova parku a arboreta LUŽE-KOŠUMBERK

Dotace Pardubického kraje

Péče o životní prostředí v Pardubickém kraji pro rok 2021

Z rozpočtových prostředků Pardubického kraje nám byla poskytnuta účelová neinvestiční dotace ve výši 30 000 Kč na realizaci projektu č. 49 : „Rostliny šesti světadílů - 1. část".
OŽPZ/21/72427

Charakteristika projektu: Projekt je určen zejména všem věkovým skupinám pacientů Hamzovy léčebny pro terapeutické, volnočasové aktivity a vzdělávací aktivity, návštěvníkům a turistům Hamzova parku a arboreta, mateřským, základním a středním školám ve vzdělávacích a poznávacích programech Venkovní učebny přírodopisu. V areálu parku a arboreta jsou stále lokality s dožívajícími monotónními výsadbami, které po delším časovém úseku ztratily na své estetické hodnotě. Část těchto lokalit byla již upravena v rámci předchozích projektů; v rámci tohoto projektu bude pokračováno v úpravě dalších, velmi frekventovaných míst. První z nich je okolí administrativní budovy ředitelství, kde po ničivém větru v roce 2008 musel být vymýcen březový háj a v roce 2010 zde byla vysazena tzv: Novosvětská zahrada, čítající dvacet čtyři druhů severoamerických dřevin, převážně stromů a keřů. Tato expozici bude doplněna o severoamerické byliny. Druhá, dnes velmi frekventovaná lokalita se nachází v blízkosti Muzea zdravotnictví a budovy Zálesí, kde dočasně, v rámci možností probíhá zahradní terapie. Vzhledem k existenci muzea bude rozšířen současný bylinkový koutek o expozici užitkových a léčivých bylin.

Období realizace projektu: 1. 6. 2021 - 31. 10. 2021

PARDUBICKÝ KRAJ

Spolek přátel Hamzova parku a arboreta LUŽE-KOŠUMBERK

Dotace Pardubického kraje

PARDUBICKÝ KRAJ

Spolek přátel
Hamzova parku
a arboreta
LUŽE-KOŠUMBERK

Byliny šesti světadílů

Spolek přátel
Hamzova parku
a arboreta
LUŽE-KOŠUMBERK

Byliny šesti světadílů

Spolek přátel
Hamzova parku
a arboreta
LUŽE-KOŠUMBERK

Byliny šesti světadílů

Spolek přátel Hamzova parku a arboreta LUŽE-KOŠUMBERK

Vysazené byliny Severní Ameriky

Aquilegia chrysantha	Orlíček obecný
Aster dumosus	Hvězdnice keříčkovitá
Aster ericoides	Hvězdnice vřesovcová
Aster novae-angliae	Hvězdnice novonaglická
Coreopsis verticillata	Krásnoočko velkokvěté
Echinacea purpurea	Třapatka nachová
Gaillardia aristata	Kokarda osinatá
Helenium	Záplevák
Heuchera	Dlužicha drobnokvětá
Liatris spicata	Šuškarda klasnatá
Lupinus polyphallus	Lupina mnoholistá
Oenothera missouriensis	Pupalka velkoplodá
Phlox paniculata	Plamenka latnatá
Physostegia virginiana	Řetězovka viržinská
Rudbeckia	Třapatka zářivá

Spolek přátel
Hamzova parku
a arboreta
LUŽE-KOŠUMBERK

Tokijská třešeň byla vysazena na počest paralympijských medailistů, kteří mají vazbu na Hamzovu léčebnu

Spolek přátel Hamzova parku a arboreta LUŽE-KOŠUMBERK

Tokijská třešeň byla vysazena na počest paralympijských medailistů, kteří mají vazbu na Hamzovu léčebnu

17. podzimní zavírání Hamzova parku a arboreta

Oficiální maskot paralympijských her: Paralympijský maskot pro Tokio 2020 se jmenuje Someity (vyslovuje se soh-may-tee) – maskot je pojmenován po velmi oblíbené tokijské třešni (*Prunus × yedoenssis*) a výslovností (someiyoshino) se podobá anglickému „so mighty“, tedy „tak mocný“. Reprezentuje paralympijské sportovce, kteří překonali překážky a předefinovali hranice toho, co je možné. Someity má po obou stranách obličeje dotykové senzory, jimiž může telepaticky přijímat a vysílat zprávy a projevuje se enormní psychickou a fyzickou silou. Díky svému vzorovanému plášti může létat. Someity je většinou tichý, ale když je potřeba, tak dokáže vykazovat velkou sílu. Oplývá důstojnou vnitřní silou a miluje přírodu, díky své síle může mluvit s kameny a větrem. Svým pohledem také může pohybovat s věcmi.

Tokijská třešeň – *Prunus × yeddoensis*

První jej či jí popsal japonský botanik Jinzó Matsumura, který žil v letech 1895 až 1928. Podle některých pramenů jde o spontánního kříženec mezi druhy *Prunus speciosa* a *Prunus subhirtella*. Jiní botanikové soudí, že sice jde o spontánního kříženec, ale neznámého původu, který není znám ani planý. Tokijská třešeň je doširoka vzpřímeně rostoucí strom, někdy až 12–15 m vysoký, s hladkou borkou (kůrou). Rašící listy jsou nažloutle zelené, podzimní zbarvení je zlatožluté s cihlově červeným nádechem. Listy jsou eliptické, 6–12 cm dlouhé, zespodu chlupaté. Rozkvétající květy jsou narůžovělé, později svítivě bílé, až 3 cm široké. Vyrůstají po 5 (6) v krátce stopkatých květenstvích, ale v ohromném množství. Třešničky jsou kulovité, velikosti hrášku, za zralosti “černé“,

příležitostné razítko 2021

Hamzův park a arboretum LUŽE-KOŠUMBERK

ČLEN UNIE Botanických zahrad České republiky

Spolek přátel
Hamzova parku
a arboreta
LUŽE-KOŠUMBERK

Koutek užitkových rostlin

Spolek přátel
Hamzova parku
a arboreta
LUŽE-KOŠUMBERK

Koutek užitkových rostlin

Spolek přátel
Hamzova parku
a arboreta
LUŽE-KOŠUMBERK

Koutek užitkových rostlin

Spolek přátel
Hamzova parku
a arboreta
LUŽE-KOŠUMBERK

Koutek užitkových rostlin

Spolek přátel
Hamzova parku
a arboreta
LUŽE-KOŠUMBERK

Koutek užitkových rostlin

Spolek přátel
Hamzova parku
a arboreta
LUŽE-KOŠUMBERK

Koutek užitkových rostlin

Spolek přátel
Hamzova parku
a arboreta
LUŽE-KOŠUMBERK

Koutek užitkových rostlin

Spolek přátel Hamzova parku a arboreta LUŽE-KOŠUMBERK

Přehled hospodaření Spolku přátel Hamzova parku a arboreta za rok 2021

		v Kč
Počáteční zůstatek:		**86 720,48**
Příjmy		
výběr členských příspěvků		3 600,00
dotace:	- Město Luže	0,00
	- Pardubický kraj (z Programu péče o životní prostředí)	30 000,00
	- Pardubický kraj (z Programu pro vzdělávání, výchovu a osvětu v oblasti životního prostředí)	17 000,00
finanční dary		10 000,00
bankovní úroky		0,39
Příjmy celkem		**60 600,39**
Výdaje		
zpracování účetnictví, daně a úč.výkazy za r.2020		2 000,00
e-stránky.cz - registrace domény hamzův-park.cz na r.2021		987,00
náhradní ochranné fólie na placky		820,16
členský příspěvek MAS SKCH, z.s. Luže na r.2021		500,00
květiny (z dotace PK - ŽP výchova a osvěta)		1 720,00
2 ks mobilní zahrádky (z dotace PK - ŽP výchova a osvěta)		15 200,00
2 ks Mini Bio Zahrádky (z dotace PK - ŽP výchova a osvěta)		2 580,00
proutěná palisáda, obruba (z dotace PK - ŽP péče)		5 500,00
rostliny (z dotace PK - ŽP péče)		15 816,00
pískovcové šlapáky (z dotace PK - ŽP péče)		13 950,00
užitkové rostliny (z dotace PK - ŽP výchova a osvěta)		5 376,00
mobilní zahrádka (z dotace PK - ŽP péče)		7 600,00
trvalky (z dotace PK - ŽP péče)		730,00
dopravné ke stromkům (rozdělená objednávka)		199,00
rostliny (z dotace PK - ŽP péče)		859,00
poplatky za vedení účtu		1 043,00
daň z úroku		0,07
Výdaje celkem		**74 880,23**
Konečný zůstatek:		**72 440,64**

Konečný zůstatek na bankovním účtu k 31.12.2021:	49 291,64
Konečný zůstatek v pokladně k 31.12.2021:	23 149,00
Celkem krátkodobý finanční majetek:	**72 440,64**

V Luži - Košumberku dne 17.01.2022

Zpracovala: Martina Filipiová

Ověřila: Ing. Dagmar Voralová, hospodář spolku

Spolek přátel
Hamzova parku
a arboreta
LUŽE-KOŠUMBERK

DĚKUJEME

jménem všech, kteří mohou díky podpoře Pardubického kraje poznávat, bádat, zkoumat, objevovat a chránit životní prostředí

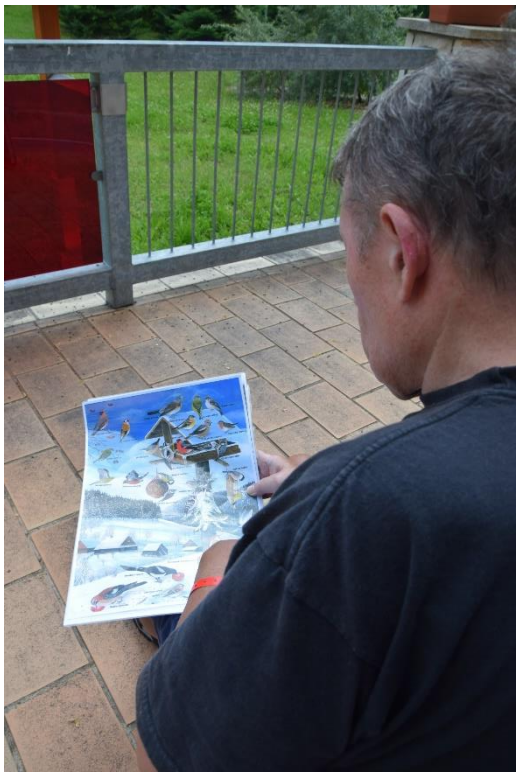

PARDUBICKÝ KRAJ